

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

RAPPORT 88

Archeologische opgraving aan de Populierenlaan
te Rekem.

Onderzoek uitgevoerd in opdracht van
Hermans en Co nv.

Marjolijn De Puydt en Joris Steegmans
februari 2010

ARON-RAPPORT 88

ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING AAN DE POPULIERENLAAN TE REKEM (LANAKEN)

ONDERZOEK UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN HERMANS EN CO NV

Marjolijn De Puydt en Joris Steegmans

Sint-Truiden
2010

Colofon

**ARON rapport 88 – Archeologische opgraving aan de Populierenstraat te Rekem (Lanaken).
Onderzoek uitgevoerd in opdracht van Hermans en Co nv.**

Opdrachtgever: Hermans en Co nv
Projectleiding: Natasja De Winter
Uitvoering veldwerk: Joris Steegmans en Marjolijn De Puydt
Auteurs: Marjolijn De Puydt en Joris Steegmans
Foto's en tekeningen: ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden veelelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau
Diesterstraat 44, bus 201
3800 Sint-Truiden
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel/fax: 011/72.37.95

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2009

Inhoudstafel

Inleiding	1
1. Het onderzoeksgebied	1
1.1 Algemene situering	1
1.2 Historische achtergrond	2
1.3 Vroeger archeologisch onderzoek	4
2. Het archeologisch onderzoek	4
2.1 Doelstelling	4
2.2 Verloop	4
2.3 Methodiek	5
3. Onderzoeksresultaten	5
3.1 Bodemopbouw	5
3.2 De archeologische sporen en vondsten	6
Conclusie en aanbevelingen	
Bijlagen	
Bijlage 1: Administratieve gegevens	
Bijlage 2: Fotolijst	
Bijlage 3: Inplantingsplan en profielen	
Bijlage 4: Vergunningen	

Inleiding

Naar aanleiding van de bouw van een nieuwe vleugel aan de school aan de Populierenstraat te Rekem, achtte de Zuid-Oost-Limburgse Archeologische Dienst een vlakdekkende opvolging van graafwerkzaamheden noodzakelijk. Voor deze opdracht werd door ARON bvba een vergunning voor een het uitvoeren van een archeologische opgraving aangevraagd bij het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed. Eventuele archeologische sporen die gevonden werden tijdens de eerste fase konden na overleg met ZOLAD in een tweede fase definitief worden opgegraven.

Fig. 1: Kaart van België met aanduiding van het onderzoeksgebied. (Bron: NGI 2002)

Het onderzoek werd uitgevoerd op 24 februari 2010 door het archeologisch projectbureau ARON bvba uit Sint-Truiden in opdracht van de gemeente Lanaken. De vergunning werd onder dossiernummer 2010/042 aan Joris Steegmans toegekend.

1. Het onderzoeksgebied

1.1 Algemene situering

Het onderzoeksgebied ligt op de hoek tussen de Populierenstraat en Sint-Pieter te Rekem, naast de gebouwen van de basisschool. Het plangebied ligt *extra muros* op ca. 500 m. van de 'stadskern'. Het terrein omvat het perceelnummer 1442r (Kadaster Lanaken, 3de afdeling, Sectie B). Het beslaat een totale oppervlakte van 540 m² (Fig. 2).

Fig. 2: Kleurenorthofoto met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood). Schaal 1:10000 (bron: AGIV).

Op de bodemkaart staat de ondergrond van het plangebied zelf niet aangegeven maar het grasveld naast de school wordt volgens de bodemkaart gekenmerkt door een Lbpy bodem (droge zandleembodem zonder profiel, waarbij de y aanduidt dat de sedimenten zwaarder of fijner worden in de diepte). De omliggende gronden variëren van Lcpy (matig droge zandleembodem zonder profiel) tot Ldp (Matig natte leembodem zonder profiel). Het terrein was tot voor de bodemingreep in gebruik als speelplaats (Fig. 3).

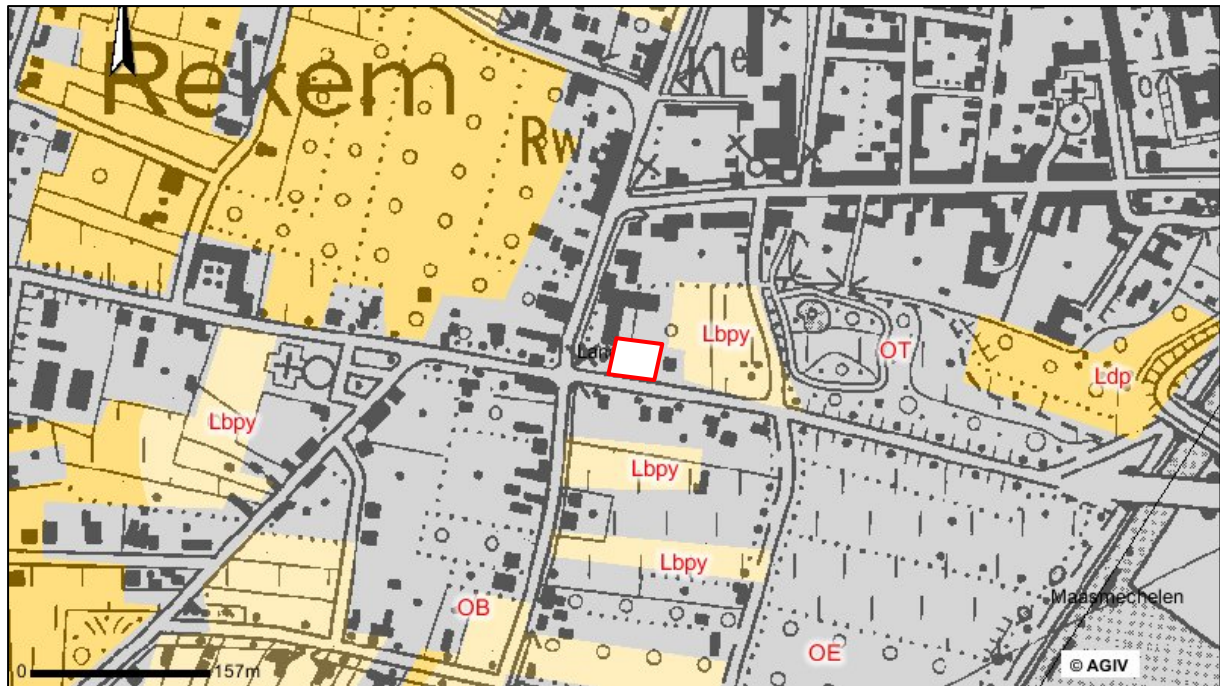

Fig. 3: Topografische bodemkaart met aanduiding van het projectgebied. Schaal 1:10000 (bron: AGIV).

1.2 Historische achtergrond

We weten dat het plangebied buiten de stadsmuren van Oud-Rekem ligt. Toch is het moeilijk om het plangebied precies aan te duiden op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) (Fig. 4). Het onderzoeksterrein was in die periode vermoedelijk als landbouwgrond in gebruik.

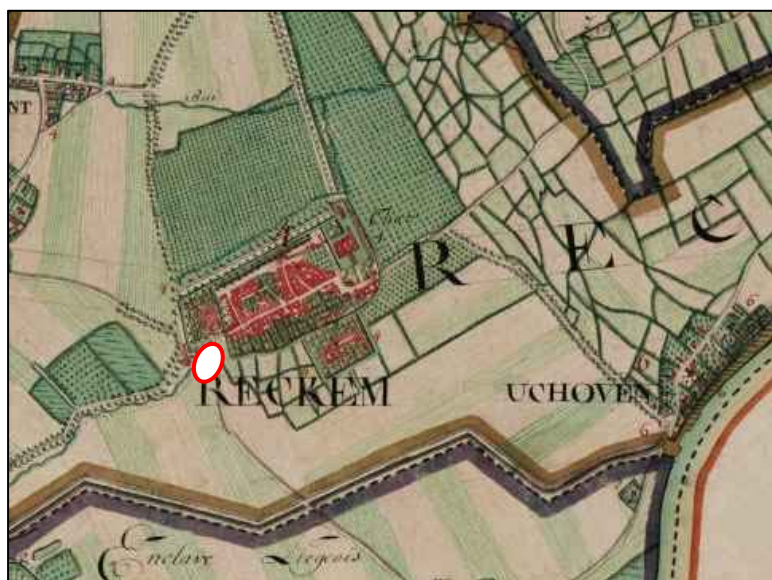

Fig. 4: Detail uit de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het plangebied (rood, bij benadering) (bron: Koninklijke Bibliotheek van België).

Fig. 5: Detail uit de Atlas van de Buurtwegen van Lanaken met aanduiding van het plangebied (rood, bij benadering) (bron: GIS Provincie Limburg).

Ook op de Atlas van de buurtwegen (1841) is het moeilijk om de exacte locatie van het plangebied aan te duiden (Fig. 5). Maar ook hier lijkt het plangebied onbebouwd. Op een topografische kaart uit 1923 is te zien dat er zich een omheining op het plangebied bevond (Fig. 6). Waarschijnlijk ging het hier om een omheinde boomgaard.

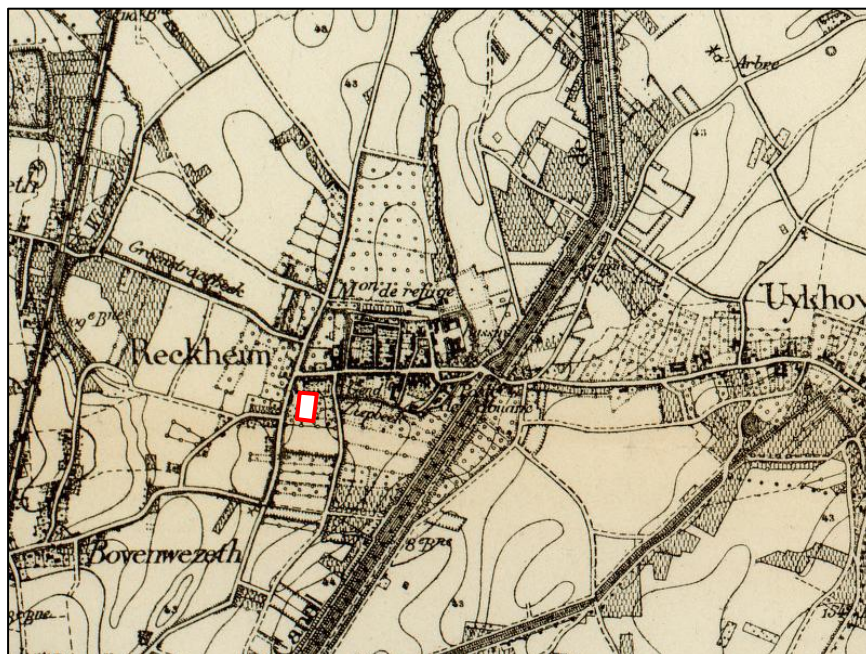

Fig. 6: Topografische kaart van het NGI uit 1923. (bron: patrimoine cartographique de Wallonie)

1.3 Vroeger archeologisch onderzoek

Uit het projectgebied zelf zijn geen archeologische vondsten bekend. In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied werden wel archeologische vondsten aangetroffen (Fig. 7). Het gaat voornamelijk om archeologische sporen van fenomenen die zich in de periferie van een middeleeuwse kern voordoen. Zo zijn er resten gevonden van verschillende stadspoorten; Nonnenpoort (CAI-51385), Rappepoort (CAI-51333), Vikhovenpoort (CAI-51382). Ook in de Heerenstraat en de Paterstraat zijn er bij de archeologische begeleiding van grondwerken resten van een stenen stadsmuur gevonden (CAI-52047 en CAI-52046).

De overige vindplaatsen zijn meestal religieus van aard. Zo duidt CAI-51285 de ligging van het Recollettenklooster uit de 17de-18de eeuw aan. Het vroegere Norbertinessenklooster (CAI-55226) ligt eveneens vlakbij het plangebied. CAI-nummer 51389 duidt de vroegere Sint-Pieterskerk van Oud-Rekem aan.

Fig. 7: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van de omliggende vindplaatsen. Het onderzoeksgebied is in rood aangeduid. Schaal 1:10.000 (bron: AGIV).

2. Het archeologisch onderzoek

2.1 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek bestond uit het begeleiden van de graafwerkzaamheden. Indien er archeologische sporen werden aangetroffen, kon in overleg met de Zuid-Oost Limburgse Archeologische Dienst eventueel overgegaan worden tot een archeologische opgraving.

2.2 Verloop

Voorafgaandelijk aan het archeologisch onderzoek werd bij het Agentschap R-O Vlaanderen – Onroerend Erfgoed een vergunning aangevraagd voor een prospectie met ingreep in de bodem. Deze vergunning, met dossiernummer 2010/042 werd op 19 februari 2010 afgeleverd op naam van Joris Steegmans. Aan deze vergunning was ook een vergunning tot het uitvoeren van een archeologische controle met metaaldetectie gekoppeld. Deze werd afgeleverd op naam van Joris Steegmans, onder dossiernummer 2010/042(2).

Het onderzoek, in opdracht van de gemeente Lanaken, stond onder leiding van project-verantwoordelijke Natasja De Winter en uitgevoerd op 24 februari 2010 door Joris Steegmans en Marjolijn De Puydt. De aannemer voorzag in een kraan met machinist.

Bij aanvang van de graafwerken werd de aanwezigheid van een puinlaag met daaronder een alluviaal pakket vastgesteld. In overleg met Tim Vanderbeken (ZOLAD+) en de aannemer werd besloten om alleen enkele proefputten aan te leggen, verspreid over het terrein, teneinde de dikte van dit alluviale pakket te bepalen.

2.3 Methodiek

In de zuidoostelijke hoek van het onderzoeksterrein werd een proefput aangelegd om een duidelijker beeld te krijgen van de bodemopbouw (PP1). Vervolgens werd in het zuidwesten (PP2), het noorden (PP3) en het zuiden (PP4) van het terrein een bijkomende proefput aangelegd om de dikte en aanwezigheid van het alluviale pakket te bepalen, dat in de eerste proefput werd aangetroffen. Van deze proefputten werd telkens een profiel gefotografeerd en ingetekend.

Alle vaststellingen die tijdens het onderzoek werden gedaan, werden bijeengebracht in een databank. Het dagrapport, de profieltekeningen en een inplantingsplan werden gedigitaliseerd.

3. Onderzoekresultaten

3.1 Bodemopbouw

Volgens de bodemkaart wordt het onderzoeksterrein gekenmerkt door een Lbpy bodem (droge zandleembodem zonder profiel, waarbij de y aanduidt dat de sedimenten zwaarder of fijner worden in de diepte).

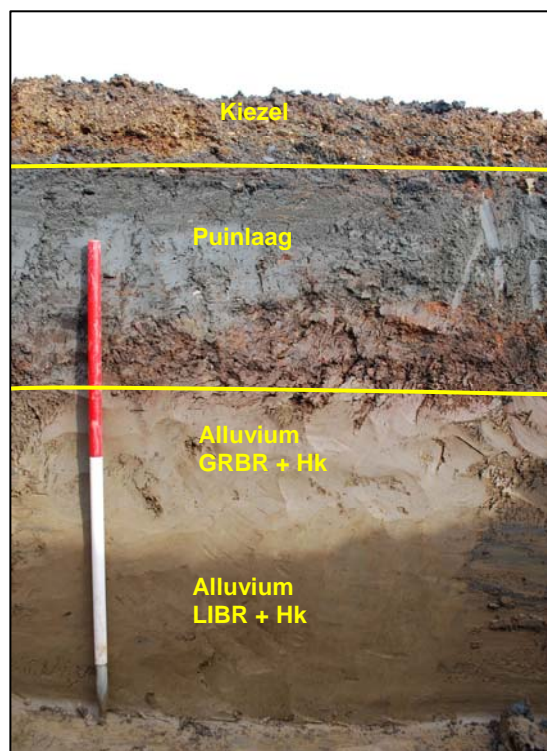

Fig. 8 N-Profiel Proefput 4.

Bovenaan in de profielen van de proefputten bevond zich een laag gele kiezel van ca. 30 cm dik. Daaronder was een puinlaag aanwezig, variërend van 10 tot 90 cm dik. Deze werd gekenmerkt door bouwpuin, spikkels houtskool en een eerder blauwgrijze kleur. Onder deze laag werd in alle werkputten een alluviaal pakket aangetroffen. Dit grijsbruinebruine tot lichtbruine gekleurde pakket had een bijmenging bestaande uit spikkels houtskool en baksteen. In geen enkele van de proefputten werd de onderzijde van dit pakket aangetroffen.

3.2 De archeologische sporen en vondsten

Er werden tijdens het onderzoek geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen. Onder het alluviaal pakket kunnen eventueel wel nog oudere sporen bewaard zijn gebleven. Er bestaat echter geen gevaar voor versterking door de geplande bodemingrepen.

Conclusie en aanbevelingen

Op 24 februari 2010 werd door ARON bvba aan de Populierenstraat te Rekem (Lanaken) in opdracht van de gemeente Lanaken een archeologisch onderzoek uitgevoerd. In kader van dit onderzoek werden er vier proefputten gegraven op het zuidelijk gedeelte van de speelplaats van de gemeentelijke basisschool van Rekem.

Tijdens het onderzoek bleek dat het terrein afgedekt was met een puinlaag en een dik alluviaal pakket. Er werden geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen.

Op basis van de resultaten van deze archeologische begeleiding wordt voor het onderzoeksgebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bovenstaande aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegd gezag zijnde de afdeling Onroerend Erfgoed Vlaanderen van het Agentschap Ruimtelijke Ordening. Een definitieve beslissing tot het al of niet uitvoeren van een vervolgonderzoek ligt dan ook bij dit bevoegd gezag.

Indien U nog vragen heeft, kan u steeds contact opnemen met de ZOLAD+ (Tim Vanderbeken, Riemst) en de bevoegde erfgoedconsulente van het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed Limburg (Ingrid Vanderhoydonck).

Agentschap R-O Vlaanderen, Ruimte en Erfgoed
Vlaams Administratief Centrum
Koningin Astridlaan 50 bus 1
3500 Hasselt
tel. 011/74.21.18
gsm 0473/943.928
Ingrid.vanderhoydonck@rwo.vlaanderen.be

Tim Vanderbeken
ZOLAD+
Maastrichtersteenweg 2b
3770 Riemst
tel. 012/440 380
gsm 0473/ 96 48 80
tim.vanderbeken@zolad.be

Bijlage 1:

Administratieve gegevens

Administratieve gegevens

Projectcode:	RE-10-PO
Opdrachtgever:	Hermans en Co nv Nijverheidslaan 116 3620 Lanaken
Opdrachtgevende overheid:	Agentschap RO Vlaanderen, Entiteit Onroerend Erfgoed
Dossiernummer vergunning:	2010/042 en 2010/042(2)
Vergunninghouder:	Steegmans Joris
Aard van het onderzoek:	Opgraving
Begin vergunning:	22 februari 2010
Einde vergunning:	31 maart 2010
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Lanaken
Deelgemeente:	Rekem
Adres:	Sint Pieter, Populierenlaan
Kadastrale gegevens:	Kadaster Lanaken, Afdeling 3, Sectie B, Perceel 1442R
Coördinaten:	X: 243491, Y: 179956
Totale oppervlakte:	540 m ²
Te onderzoeken:	540 m ²
Bodem:	Lbp
Archeologisch depot:	ZOLAD+ Maastrichtersteenweg 2b 3770 Riemst

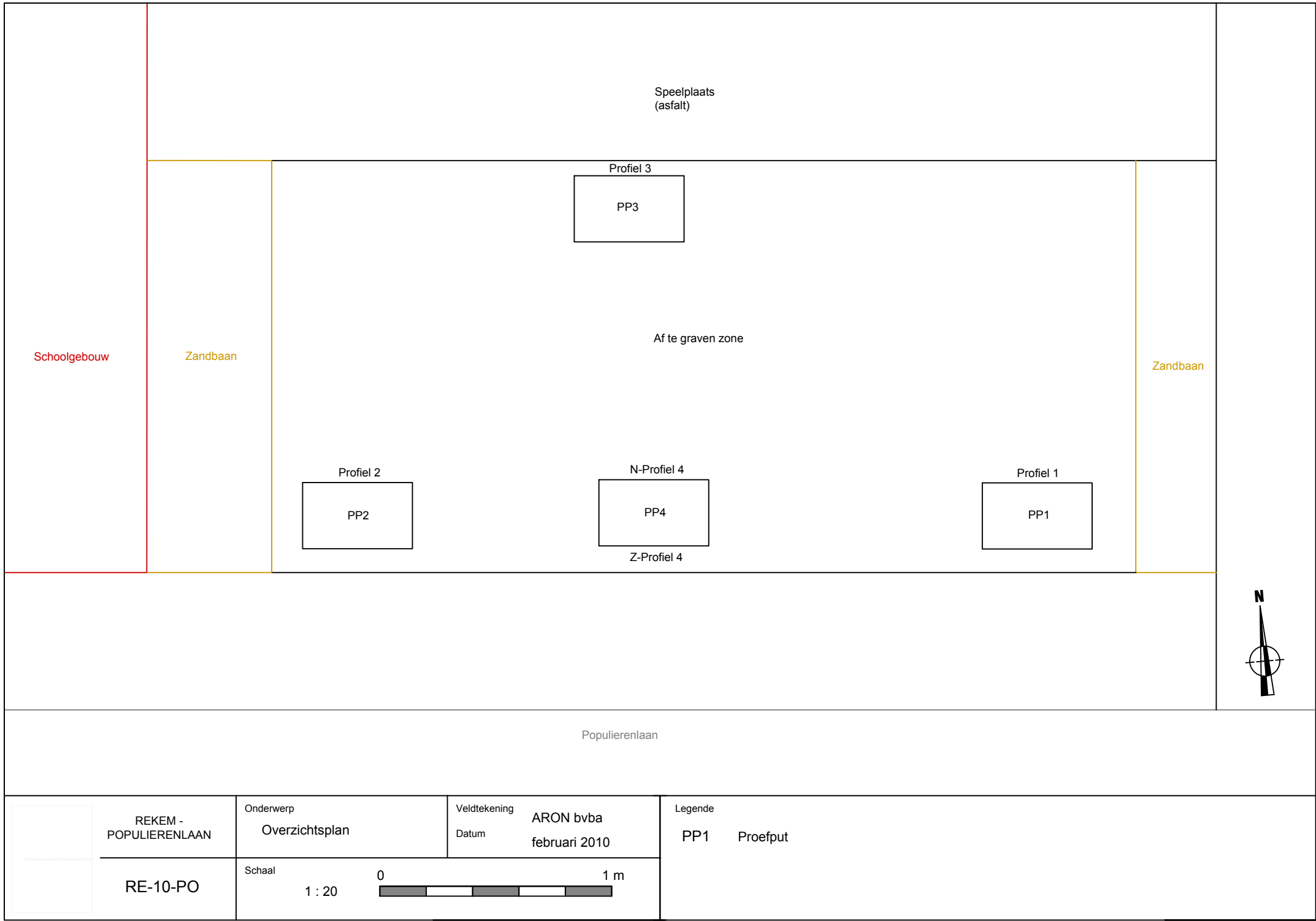
Bijlage 2:

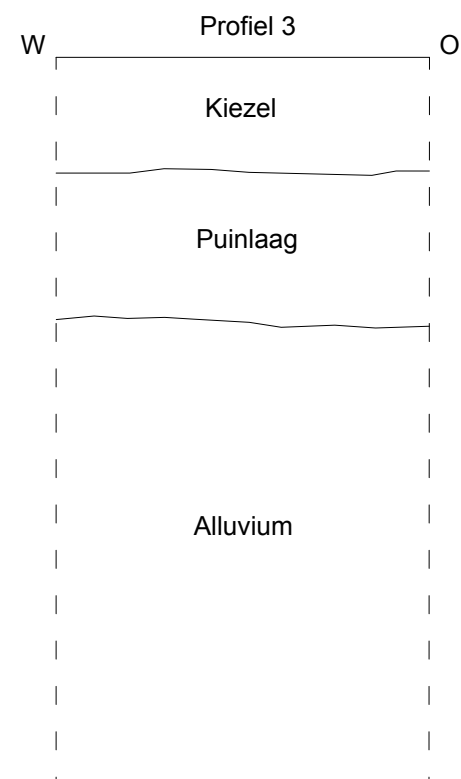
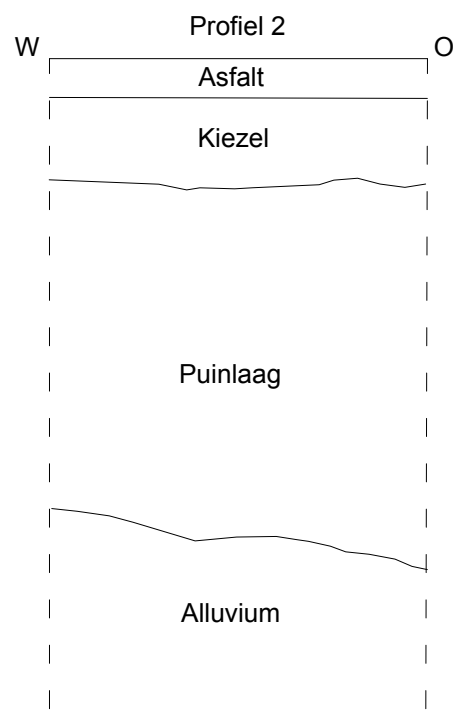
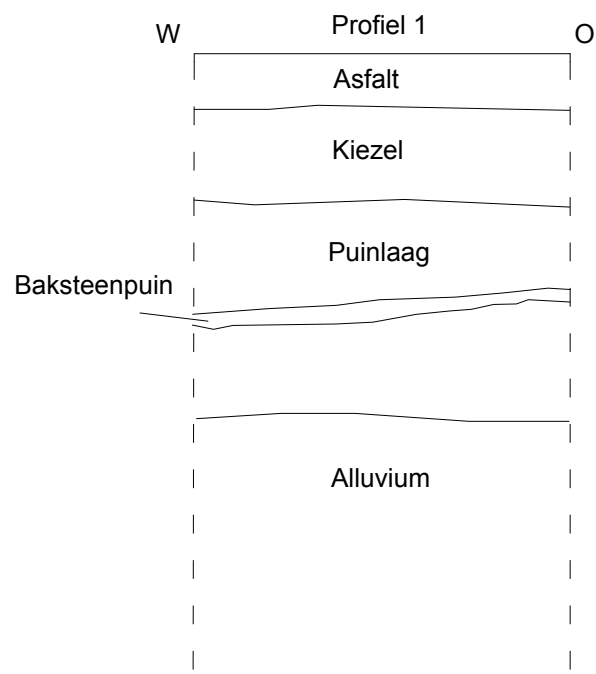
Fotolijst

DSC-nummer	Soort opname	Beschrijving	Genomen uit
0199	Overzicht	Toestand terrein vóór de aanvang van de werkzaamheden	W
0200	Overzicht	Toestand terrein vóór de aanvang van de werkzaamheden	NO
0201	Overzicht	Toestand terrein vóór de aanvang van de werkzaamheden	ZO
0202	Profiel	Kolomopname proefput 1	Z
0203	Profiel	Kolomopname proefput 1	Z
0204	Profiel	Kolomopname proefput 2	Z
0205	Profiel	Kolomopname proefput 2	Z
0206	Profiel	Kolomopname proefput 2	Z
0207	Profiel	Kolomopname proefput 3	Z
0208	Profiel	Kolomopname proefput 3	Z
0209	Werkfoto	Aanleg proefput 4	O
0210	Profiel	Kolomopname proefput 4, N-profiel	Z
0211	Profiel	Kolomopname proefput 4, N-profiel	Z
0212	Profiel	Kolomopname proefput 4, Z-profiel	N
0213	Profiel	Kolomopname proefput 4, Z-profiel	N

Bijlage 3:

Inplantingsplan en profielen

REKEM-
POPULIERENLAAN

RE-10-PO

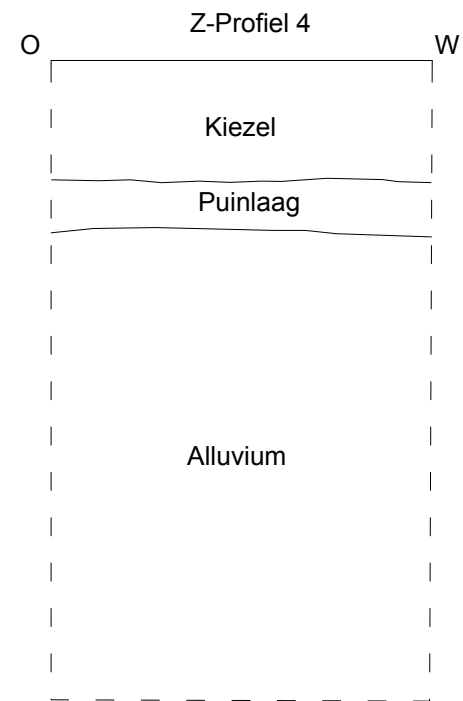
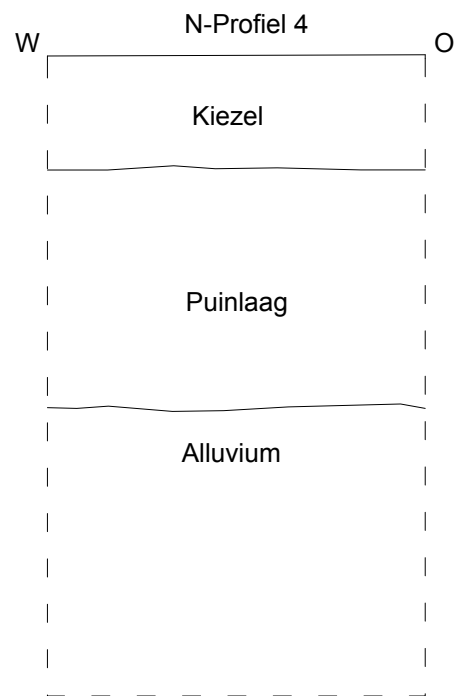
Onderwerp
Profielen proefputten

Schaal
1 : 20

Veldtekening
ARON bvba
Datum
februari 2010

Legende
:
Coupe

REKEM-
POPULIERENLAAN

RE-10-PO

Onderwerp
Profielen proefputten

Veldtekening
Datum ARON bvba
februari 2010

Legende
Coupe

Schaal 1 : 20 0 1 m

Detailed description: A scale bar for the drawing. It consists of a horizontal line with alternating black and white segments. Above the line, the number '0' is at the left end and '1 m' is at the right end. Below the line, the text 'Schaal 1 : 20' is positioned to the left of the bar.

Bijlage 4:

Vergunningen

AANGETEKEND

Ruimte en Erfgoed

Aron bvba
t.a.v. mevr Natasja DE WINTER
t.a.v. dhr Joris STEEGMANS
Diesterstraat 44 bus 201
3800 SINT-TRUIDEN

Phoenix gebouw
Koning Albert II laan 19 bus 3
1210 Brussel
tel. 02/553.16.11
fax. 02/553.16.05

VERGUNNING**tot het uitvoeren van een archeologische opgraving**

in toepassing van het Decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006 en 27 maart 2009 en het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994, gewijzigd bij besluit van 12 december 2003, 23 juni 2006 en 9 mei 2008

19 FEB. 2010

Datum:

21868

Dossiernummer: 2010/042

Een vergunning tot het uitvoeren van een archeologische opgraving in:

Lokalisatie:

Provincie: Limburg

Gemeente: Lanaken
Deelgemeente: Rekem

Adres: Sint-Pieter, Populierenlaan

Kadaster:Afdeling: 3
Perceel: 1442R

Sectie: B

Wordt verleend aan:Naam: STEEGMANS
Adres: Aron bvba
Diesterstraat 44 bus 201 in 3800 Sint-Truiden

Voornaam: Joris

Tijdsduur:

Begindatum: 22 februari 2010

Einddatum: 31 maart 2010

Mits de archeologische opgraving wordt uitgevoerd in overeenstemming met de algemene bepalingen, bepaald in artikel 14 van het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994, gewijzigd bij besluit van 12 december 2003, 23 juni 2006 en 9 mei 2008 (B.S. 15.07.1994, 09.06.2004, 22.08.2006 en 05.06.2008) tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006 en 27 maart 2009 (B.S. 15.09.1993, 08.06.1999, 24.03.2003, 07.06.2006 en 15.05.2009), voor zover deze niet afwijken van de in deze vergunning bepaalde bijzondere voorwaarden. Dit ontslaat de vergunninghouder niet van andere wettelijke verplichtingen conform de wetgeving op de ruimtelijke ordening.

Beroep tegen deze vergunning kan worden ingesteld binnen dertig dagen na ontvangst bij de Vlaamse minister bevoegd voor de monumenten en de landschappen.

Bijzondere voorwaarden:

1. Een kopie van het verslag dient in tweevoud aan de administratie te worden overgemaakt, telkens op zowel een digitale als een papieren drager.
2. Het opvolgingsformulier in bijlage dient na het onderzoek aan de administratie te worden overgemaakt.
3. De vergunninghouder brengt de (inter)gemeentelijke archeologische dienst ZOLAD+ op de hoogte van deze vergunning.
4. De vergunninghouder brengt het College van Burgemeester en Schepenen van de betreffende gemeente op de hoogte van het archeologisch project.
5. Deze vergunning en de eraan gekoppelde vergunningen dienen in origineel exemplaar aanwezig te zijn op het terrein tijdens het onderzoek.
6. De bijzondere voorschriften in bijlage dienen nauwgezet opgevolgd te worden.

Brussel,

Voor de Vlaamse Minister,
De Gemachtigde Ambtenaar,
Gilbert Kolaeny
Administrateur-generaal.

AANGETEKENDE

Aron bvba
t.a.v. mevr Natasja DE WINTER
t.a.v. dhr Joris STEEGMANS
Diesterstraat 44 bus 201
3800 SINT-TRUIDEN

Ruimte en Erfgoed

Phoenix gebouw
Koning Albert II laan 19 bus 3
1210 Brussel
tel. 02/553.16.11
fax. 02/553.16.05

VERGUNNING

tot het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector

in toepassing van het Decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006 en 27 maart 2009 en het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994, gewijzigd bij besluit van 12 december 2003, 23 juni 2006 en 9 mei 2008

Datum:

19 FEB. 2010 21868

Dossiernummer: 2010/042(2)

Een vergunning tot het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector in:

Lokalisatie:

Provincie: Limburg

Gemeente: Lanaken
Deelgemeente: Rekem

Adres: Sint-Pieter, Populierenlaan

Kadaster:

Afdeling: 3
Perceel: 1442R

Sectie: B

Wordt verleend aan:

Naam: STEEGMANS
Adres: Aron bvba

Voornaam: Joris

Diesterstraat 44 bus 201 in 3800 Sint-Truiden

Tijdsduur:

Begindatum: 22 februari 2010

Einddatum: 31 maart 2010

Mits de metaaldetectie wordt uitgevoerd in overeenstemming met de algemene bepalingen, bepaald in artikel 14 van het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994, gewijzigd bij besluit van 12 december 2003, 23 juni 2006 en 9 mei 2008 (B.S. 15.07.1994, 09.06.2004, 22.08.2006 en 05.06.2008) tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999, 28 februari 2003 en 10 maart 2006 en 27 maart 2009 (B.S. 15.09.1993, 08.06.1999, 24.03.2003 en 07.06.2006 en 15.05.2009), voor zover deze niet afwijken van de in deze vergunning bepaalde bijzondere voorwaarden. Dit ontslaat de vergunninghouder niet van andere wettelijke verplichtingen conform de wetgeving op de ruimtelijke ordening.

Beroep tegen deze vergunning kan worden ingesteld binnen dertig dagen na ontvangst bij de Vlaamse minister bevoegd voor de monumenten en de landschappen.

Bijzondere voorwaarden:

1. Mits de metaaldetectie gekoppeld is aan vergunning nummer: 2010/042

Verleend aan: STEEGMANS Joris

Op datum van:

2. Deze vergunning dient in origineel exemplaar aanwezig te zijn op het terrein tijdens het onderzoek.

Brussel,

Voor de Vlaamse Minister,
De Gemachtigde Ambtenaar,Gilbert Kolacny
Administrateur-generaal.

